

GŁOS NARODU

WYD. PORANNE

CENA Nr. 1: W KRAKOWIE 20 h., Wydanie całodziennie na 30 h., Wydanie całodziennie 20 fen.
i na prowincji i w okup. austr. i w okup. niemieckiej

CENY OGŁOSZEN

CZWARTEK

23. MAJA 1918.

NR. 116. — R. XXVI.

Przedpłata wynosi:		W Krakowie	W Austro-Węgrzech i Niemczech	W Niemczech i Niemczech okupowanych	Przedpłata za dnia
Miesięcznie		K 6.—	K 6.—	K 6.—	K 4.80
Kwartalnie		17.40	17.40	17.40	14.—
Półrocznie		35.—	35.—	35.—	28.—
Rocznie		70.—	70.—	70.—	56.—

Zamawiać „Głos Narodu“ można we wszystkich urzędach pocztowych Austro-Węgier, Polski i Niemiec, we wszystkich agencjach dzienników lub bezpośrednio w Administracji. (W Okupacji niemieckiej wolno jedynie prenumerować za pośrednictwem urzędów pocztowych). — Wpłaty można uskutecznić przekazami pocztowymi, przez Pocztową Kasę Oszczędności (Konto Nr 28903), przez Bank Krajowy i w Administracji Wydawnictwa.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: KRAKÓW, UL. ŚW. KRZYŻA 11. — DRUKARNIA UL. ŚW. TOMASZA 85.
Telefon Redakcji Nr. 190. — Telefon Administracji i Drukarni Nr. 8344 — Listów niedostatecznie opłaconych nie przyjmuje się. —
Prosimy uprzejmie o adresowanie wszystkich listów dotyczących przedpłaty i ogłoszeń do administracji wydawnictwa.

Zwyczajne (za wiersz 100 znaków)	K — 30
układ tabelaryczny	— 50
Nadstawiane	1:50
Nekrologi	1:50
Komunikaty (po kronice)	2:—
Paski (2 i 3 stronicowe)	20:—
1/2 Paski poprzeczne	8:—
Załączniki, prospekty itp. dla prenu-	1:—
meratorów miejsc. za 100 egzempl.	2:—
dla prenum. zamiejsc.	2:—

Protest Irlandy.

Anglia, która przygotowuje się na długą wojnę, rozszerzyła u siebie obowiązki służby w szeregach, gdyż chce wydołać kraju wszystkie siły, jakie ma do rozporządzenia. Z trój-jedynego królestwa je- kraj wszakże był dotychczas wolny od wojskowej. Irlandczycy nie potrze- wali dawać rekrutów, chociaż wchodzą w skład państwa jako jedna z prowincji. Do- czasu wojny z państwem tylko dobro- wnie, wystawiając wiele pułków ochotni- ców — a są żołnierzami świetnymi. Gdy jednak parlament angielski uchwalił objąć całą powszechną także Irlandję, kraj roz- bił się protestem, jak jedna pochodnia.

Tutaj zebrała Anglia żniwo dawnej nie- wiarygodności, którą teraz dopiero chce sobie wozagłodzić przez udzielenie Ir- landji zupełnego samorządu. Zebrała je w po- ciąg oporu przeciw ustawie, oporu, który oczu kontynentalnych dziwne prawno- ściwstwo przedstawia zjawisko.

Od jednej z prowincji państwa prowa- dzonego wojnę, wzbrania się dać rekruta. Nie idzie o wzdraganie się drogą dezer- tów, o bierne oporu czy wykręcania się od- zby. Część Anglii, zwana Irlandją, prote- stuje głośno przeciw postanowieniu rządu i parlamentu, który dźwierz w niej wła- dze. Posłowie irlandzcy w Londynie zakła- dają sprzeciw i grożą rewolucją. Biskupi i proboszczowie wykładają po parafiach, na których podpisuje się każdy popi- eł, zapewniając uroczystą przysięgą, iż państwa nie wzięć się nie da. Po całym kra- ju rozciągają się meetingi, na których za- dają jednomyślnie uchwałę, iż gdyby ktoś chciał przeprowadzić „przebieg po- pów“, kraj powstanie. Dzieje się to ja- kie, na oczach władz.

Oto ustawa o powszechnej służbie w Ir- landji, już uchwalona, ulega zawieszeniu tym dekretem królewskim. A rząd po- tu ustępuje przed wolą powszechną. — Jak zapobiegawcze, jakie zarządzone dyndu, nie przekraczają takiej miary, ja- kiej, aby bezpieczeństwo publiczne było utrzymane. W ramach spokojnego i do sklepach, ruchu droższych i mo- dności wychodzenia na ulicę, protest prze- ciw obowiązkowi wojskowemu może rozle- cić się dowolną siłą. Nikt mu nie prze- kładza, nikt za niego nie karze. Marszałek krajowy, nowy wiekroń irlandzki, zatrzy- muje w więzieniu te tylko osoby, które stały obwinione o „spiskowanie z Niem- cami“ — za agitację przeciw służbie woj- nej nie wiezi nikogo, a natomiast wy- uroczystą odezwą „wiernych podda- ni irlandzkiego króla angielskiego“, aby opowiali dobrowolnie w szeregi, skoro przyznają królów prawa powoływania przymusowo. Gdy irlandzkie pułki, prze- pędzone w walkach, osiągną dawny swój efektywny i odpowiedzą procentowo kom angielskim, służba powszechna nie będzie potrzebowała wchodzić w życie. — Jak mówi marszałek French.

Nie potrzebujemy zapewniać, że uszy- kontynentalne nielato język taki pojma- nielato także oswajają się z argumentami, jakimi Irlandja uzasadnia swój opór prze- ciw woli państwa, do którego jest wcielona. Parlament londyński nie ma prawa nas re- kutować — powiadają Irlandczycy — bo Anglia nie jest naszą ojczyzną. Zostaliśmy w jej związku prawnym politycznym naszej woli i chcemy z niego się oswo- dzić. Do niedawna pragnęliśmy tylko sa- zado naszej wyspy, teraz to nam za- o. Chcemy niepodległości, chcemy re- publiki, która pozostawałaby z Anglią w takim lub dalszym stosunku sojuszu, by- łaby samodzielną pod każdym wzglę- dem. Ponieważ więc nie chcemy być oby- telami państwa angielskiego i chcemy resy nasze od angielskich rozdzielić,

prze to nie będziemy bili się za te interesy, które dzisiaj są nam wspólne — wbrew na- szej woli.

Czy można wyobrazić sobie przy milita- ryzmie kontynentalnym takie stosunki, w których część poddanych jakiegokolwiek państwa odmawia służby wojskowej w cza- sie wojny i wie, że jej za to włos z głowy nie spadnie? Irlandczyk oświadcza głośno: jestem poddanym Wielkiej Brytanii, lecz nie czuję się jej obywatel. Anglia jest moim państwem, lecz nie moją ojczyzną, a bić trzeba się tylko za ojczyznę. Wszec- niemcy, którzy nie mogą zrozumieć naj- głębszych przyczyn tej wojny, rozumieją, że na tym przykładzie, iż między konty- nentalnem a wyspiarskim pojęciem wła- dzy państwowej zachodzi różnica nie mała. I wówczas też pojmą, że ta wojna jest nie- tylko sporem o to, kto ma dostarczać sze- lek murzynowi afrykańskiemu: Anglia czy Niemcy, ale że walczą w niej dwa światy rozwoju politycznego, dwie koncepcje państwa, dwa nieubłagane przeciwieństwa życia zbiorowego.

Nie będziemy wdawali się w rozstrząsa- nie, która koncepcja lepsza. O wartości po- lityki rozstrzygać ma tylko jej sukces; tak przynajmniej obca ci niewybredni myśli- cie, którzy stawiają życie państwa poza dobrem i złem. Więc koniec wojny poka- że, która metoda rządzenia lepsza. Będzie to próba praktyki, przeprowadzona na dwóch zasadach teoretycznych.

Aktualno-polityczna strona tej sprzecz- ności mniej nas w tej chwili obchodzi. Kie- nam o spojrzenie na wojnę obecną, jako na starcie dwóch światów ducha. Widok to ciekawy, uzupełnijmy go więc jeszcze przy- pomnieniem, że Anglia ofiaruje swej dubliń- skiej prowincji zupełny samorząd w zamian za przyjęcie obowiązku wojskowego, gdyż go uchwała osobny irlandzki parlament. — Irlandja zaś i na to już się nie godzi. Bur- mistrz Dublinu udaje się natomiast do Ame- ryki wezwać prezydenta Wilsona, który ten przez swą interwencję uwolnił Irlandczy- ków od służby w wojsku państwowem. — „Znoszenie się z obcymi przeciw własnemu państwu“ — i to jawnie, a bezkarnie! An- glia była zawsze krajem ekscentryczności!

Ale z drugiej strony zajęcia takie musza- dać politykom angielskim wiele do my- ślenia na temat krzywd, które męczą się zawsze: przed jej czy później. Bo każde po- krywdzenie jest w polityce błędem. Za ucisk wielowiekowy, za brak poczucia spra- wiedliwości politycznej pokutuje dzisiaj Anglia takim obniżeniem wewnętrznego prestiżu, jakim jest w każdym razie od- wrót jej przed oporem Irlandji. Wielka Brytania stawiała swych irlandzkich oby- wateli przez długie wieki poza wieczystą ustawą sprawiedliwości. Dzisiaj oni stawia- ją się poza ustawą państwową i rząd nie- na to poradzić nie może. Przyszła ich go- dzina zapłaty i jest dla Anglii godziną cię- żką.

Rzeczy polskie.

Warszawa zapłaciła sto milionów.

Świadczenia wojskowe, dokonane przez rząd miasta Warszawy na korzyść oku- pantów niemieckich, dosięgnęły ogromnej sumy przeszło stu milionów marek. Ołbrzy- mie deficyty budżetu Warszawy mają swoją przyczynę głównie w tych właśnie, przez ni- kiego niepokrywanych świadczeniach wojs- kowych. Władze miejskie zwróciły się do szefa administracji cywilnej z żądaniem u- regulowania należności. Na żądanie to jed- nak szef administracji cywilnej gen. gub. odpowiedział, że „wszelkie roszczenia praw- o zwrotu mają być skierowane do polskiego ministerstwa skarbu“. Z tego wynika, że władze niemieckie kosztą wojenne chcą zrzucić na barki rządu polskiego.

Wiadomość powyższą podaje warszawski korespondent „Czasu“.

Suwałszczyzna, Taryba i Niemcy.

Zamianowana przez władze okupacyjne litewsko-nacyonalistyczna. Rada krajowa.

czyli Taryba, okazała się na tyle przeczora, że zrezygnowała z przyłączenia do Litwy po- łudniowych, czysto polskich powiatów byłej gub. suwałskiej, nie chcąc stwarzać sobie „nowego wydania Chełmszczyzny“. Powia- ty te Niemcy chętnie wełknęliby uzależnio- nej od siebie „niepodległej“ Litwie i w tam- zapewne przewidywaniu wyodrębnił je już od początku z kompleksu administracyjnego generał-gubernii warszawskiej. Obecnie, gdy Taryba umyła ręce od polskiej części Suwałszczyzny, rozpoczęła się tam nowa gra. Oto władze okupacyjne wywierają na- ciśnięcie na sołtysów, aby zbierali „adresy od ludności“ z prośbą o przyłączenie owych powiatów do Niemiec. Naturalnie, obłop pol- ski, zwłaszcza po dotychczasowych doświad- czeniach, nieczego goręcej nie pragnie, jak dostać się pod ojcowskie skrzydła land- ratów.

Jeszcze o zwrocie zabytków.

Pisma rosyjskie donoszą, że w najbli- szym czasie rząd sowieński wyda osobny de- krety, na podstawie którego wszystkie po- mniki historyczne, dzieła sztuki, archiwa i biblioteki, wywiezione w swoim czasie z Polski do Rosji, poczynając od pierwszego rozbioru Polski do dnia dzisiejszego, mają być z powrotem oddane Polsce. W związku z tem pozostaje wiadomość z Warszawy, iż w tamtejszych rządowych sferach polskich rozpoczęto energiczną i ponowną pracę, zmierzającą do rewindykacji wywiezionych zabytków.

Sprawa ta wlece się już od dawna jak- waż morski przez szpalty dzienników. Obaw- iad się należy, że gdy tymczasem rząd so- wieński ustąpi miejsca mniej lub więcej ka- deckiej formacji, na co się ciągle zanosi, to i kwestya zwrotu zrzuconych w Polsce zbiorów zostanie wrzuconą do kosza. Im- bardziej bowiem kulturalny złodziej, tem- niechętniej rozstaje się z tego rodzaju in- nem, jaki Rosja od nas wywiozła.

Wilno.

W kwietniu b. r. odbył się w Wilnie zjazd wszystkich stronnictw polskich na Litwie. Na zjeździe tym, o którym wiadomości do- chodzą nas mniej więcej z taką szybkością, z jaką mogłyby dojść wiadomości z połud- niowej Afryki, zapadła między innemi u- chwała następująca:

Żądamy, by Wilno i zdobyta część guber- nii wileńskiej, gubernii grodzieńskiej i polska część suwalskiej były do Polski przyłączo- ne. Zwłaszcza Wilno, z którym to miastem związanych jest tyle wspomnień historycz- nych, gdzie ludność polska jest elementem tak silnym i głęboko patriotycznym, Wilno, uważane od dawna za drugą stolicę Polski, powinno być państwu polskiemu wrócone.

Rezolucya zjazdu wyraża obawę, że utra- ta Wilna mogłaby wśród żywiołu polskie- go na Litwie wzbudzić sympatyje rosyjskie i utrudniłaby współdziałanie z państwami centralnymi.

„Sprawa niemiecka w Polsce“.

Do hakatystycznej „Deutsche Tageszeit- ung“ donoszą z Królestwa:

Przed kilku dniami odbyły się w Łodzi nadzwyczajne obrady Związku stowarzyszeń niemieckich, które się zakończyły założeniem „Banku stowarzyszeń niemieckich w Polsce“ z siedzibą w Łodzi. Przebieg obrad — pisze korespondent pisma junkierskiego — wywo- łał u wszystkich obecnych wrażenie, że po- łączenie niemieckich związków kas oszczęd- nościowych, które nastąpiło przed pół ro- kiem, oraz obecne założenie banku nadzw-yczaj cenną usługę oddały sprawie niemiec-kiej w Polsce.

Obradom przewodniczył przybyły z Po- znańskiego superintendent Rhode. Pan ten stwierdził, że żywił niemiecki w Królestwie przez sto lat zarządu rosyjskiego nie wzmógł się tak bardzo na siłach, jak w ciągu ubie- głych trzech lat okupacyjnych. A wiado- mo jak gorliwie popierała Rosja lojalnych wobec moskiewskiego autokratyzmu niemiec-kich osiedleńców — w przeciwnieństwie do wiecznie buntowniczych Polaków.

Dokąd gawitują Ślązacy?

W Wiśle na Śląsku odbyło się w obecno- ści ks. posła Londzina zgromadzenie wio- ścian z okolicy, na którym zapadła między innemi uchwała:

Zgromadzony lud z Wisły, Istebnej, Jawo- rzynki, Koniakowa i Ustronia oświadcza się za niepodległą, nieuszczerpną Polską i wy- raża nadzieję, że cesarz Karol wybrany bę- dzie królem polskim i że także Śląsk polski przyłączony zostanie do Królestwa Pol- skiego.

W dyskusji, jaka toczyła się nad sprawa- mi bieżącymi, ks. proboszcz Grim napiętno- wał wystąpienie w Radzie gminnej w Biel- sku hakatysty Josephyego, który dnocho- wieństwu i ludności polskiej na Śląsku za- rzucił „wdradę stanu“. Mowca prosił ks. po- śła Londzina, aby w właściwym miejscu za- protestował przeciw temu oszczerstwu. Ks. Londzin zawiadomił, że w tej sprawie zo- stała już wniesiona interpelacya. „Zresztą — dodał — nie należy podobnych inwektyw brać zbyt tragicznie. Wszecniemyśmy śla- sy z wiadomymi powodów są obecnie bar- dzo zdenerwowani i ich rzucanie się świadczy jedynie o ich słabości a o naszej sile“.

W czasie dyskusji nad projektem reformy wy- borczej w sejmie pruskim rzekł mowca Kola pol- skiego, poseł Korfanty:

— W roku 1848 rodacy moi dopomogli narodowi niemieckiemu do tego, że ta Izba w ogóle istnieje. Krew polska, przelana na ulicach Berlina, spra- wiała to, że wy, panowie, możecie tu zasiadać i obradować.

Słowa te wywołały na ławach prawicy gwar- ną wesolą. Poseł Korfanty zawał:

— Śmiech wasz dowodzi tylko, że nie macie pojęcia o własnych dziejach, a jako posłowie, powinniście znać przynajmniej dzieje powstania konstytucji tego państwa.

Jak wiadomo, Polacy odegrali wybitną rolę w ruchu rewolucyjnym r. 1848, któremu lud nie- miecki zawdzięcza te ograniczone zresztą prawa polityczne, jakimi rozporządza.

Dla Niemiec dzisiejszy przypomnienie to jest oczywiście ciężkiem do strawienia. Km.

Dokoła Rady Stanu.

(Od naszego korespondenta).

Warszawa 18 maja.

(al.) Termin zwolnienia Rady Stanu dotych- czas nie ustalony. Mówiono początkowo o dniu 8-cim maja, potem o 21 i 24, rżaje się jednak, że i te terminy podane przedwczor- nie i że Rada Stanu nie zbierze się w naj- bliższej przyszłości, w każdym zaś razie nie w najbliższych dniach. Rada Regencyjna bę- dzie musiała mianować dwóch nowych członków, ponieważ dwaj mianowani przed- stawiciele Narodowego Związku Robotnicze- go p. p. Dziurzyński i Nowak na skutek żądania Związku zgłosili swą rezygnacyę. Nowi członkowie będą — jak słychać — również przedstawicielami robotników.

Codzieli niemal inne, a nader liczne wer- sye krąży co do osoby przyszłego mar- szalka. O rektorze Antonim Kostaneckim, który uchodził za kandydata, obecnie już się nie mówi. Zdaje się, że również niewiele ma szans wymieniany przez niektórych p. Stefan Bądzynski, członek Koła Międzypar- tyjnego. Ostatnio wspomniano również o p. Włodzimierzu Karskim ze stronnictwa Polityki Realnej. Skład Rady Stanu nie podoba się niektórym politykom „aktywistycznym“. Zwłaszcza niezadowoleni są z członków no- minowanych, przy których doborze rząd, zdaniem wymienionych ultrałów nie oka- zał się zdecydowanie „aktywistycznym“. P. Studnicki, w organie swoim „Naród i Pa- ństwo“, pisze: „Na 45 nominowanych nal- czyć można 15 aktywistów i 30 pasywi- stów, 5 notorycznych masonów (!), czyli a- gentów koalicyi, 7 międzypartyjników, re- zta całkiem nieznanymi, politycznie bez- barwnymi ludźmi. Wybory dały rezultat fa- talny, nie więcej nad 12 aktywistów. No- minacye nie były korektywą wyborów, by- ty utrwaleniem pasywistyczno-obstru- ccyjnego kierunku w Radzie Stanu. Dawali- śmy (!) pewien kredyt nowemu ministe- rium, gotowi byliśmy mniemać, iż p. Stecki pragnie zmobilizować endecków do akcyi bu- dowy polskiego państwa. Mieliśmy nadzie- je, iż ks. Janusz Radziwiłł, z którym liczy się ministerium, nie zgodzi się na skład Ra- dy Stanu, utrudniający przeprowadzenie podstaw zasadniczych budowy państwa pol- skiego. Sądziłmy, iż premier Steczkowski, jakkolwiek nowicusz w polityce i człowiek, który rozpoczął patrzeć na życie polityczne kraju przez okna Banku Handlowego o szklach natansonowskich, ma tyle wyrobie- nia życiowego, tyle rutyny w robieniu in- teresów, iż nie stworzy organu unieruchomie- nia narodowego. Wszystko to zawiodło“. Więc p. Studnicki jest niezadowolony.

Sfery rządowe przygotowują regulamin Rady Stanu. Organizacya kancelaryi Rady Stanu jeszcze się nie rozpoczęła.

Echa praskie.

Wiedeń, 21 maja.

Spokojny przebieg jubileuszu Narodnego Divadla w Pradze odbił się niespodziewa- nie w tutejszych dziennikach spóźnionem echem alarmu. Stało się to w związku z za- rządzeniami policyi praskiej, która wydała szereg rozporządzeń, znanych z urzędowe- go komunikatu. Między innemi zawieszono „Narodni Listy“, na których miejsce zaczę- ty ukazywać się prawie zaraz „Narodni No- viny“. Dzienniki tutejsze zapewniają zre- aztą, że gdyby to pismo wzięło w tonie i tre- ści śladem „Narodnich Listów“, będzie ró- wnież zawieszono.

Na niedzielę i poniedziałek świąteczny oczekiwali policya — sądząc z telegramów pism wiedeńskich — demonstracyi, które dałyby powód do gruntownego wkrocze- nia. Dyrekcya Narodnego Divadla wydała nawet komunikat następującej treści: „Dy- rekcyja teatru narodowego prosi publicz- ność, aby w interesie sceny i dla utrzyma- nia działalności teatru powstrzymała się od wszelkich manifestacyi, które przekracza- łyby granice normalnych w teatrze oznak zadowolenia“. Tymczasem, sądząc z nieja- snych doniesień, jedynie na placu Wacła- wowskim zebrały się większe grupy, które policya rozprzyszyła, przedsięwzięła aresztowa- nia. Drobne zajścia inne nie zmąciły spokoju na dłużej.

Goście słowiańscy opuścili zresztą Pragę już w sobotę, a nawet wczoraj. Część ich udała się przed odjazdem do Zdrasławia, parowcem po Wełławie, do grobów kró- łów czeskich, poczem odbyło się przyjęcie w zamku p. Bartona Dobelina. Tam, jak wy- raziła się „Die Zeit“, „wygłoszono zwykłe przemowy o rzekomej ukłaniu narodów słowiańskich w Austrii i postawiono żąda- nie, aby małe narody miały prawo samosta- nowienia o swym losie, oraz wysunięto po- stulat demokratyzacyi życia publicznego“. Pierwsi odjeżdżali „młodoletni goście polu- dnowo-słowiańscy, którym policya nakaza- ła opuścić Pragę najbliższym pociągami. Stało się to w nocy z soboty na niedzielę. Wszyscy goście słowiańscy odjeżdżając, wydali do mieszkańców Pragi rodzaj listu, którego treść podają pisma tutejsze w nie- dokładnym wydaniu. Brzmiał on tak: „W li- ście pożegnalnym przywódcy gości słowiań- skich oświadczają, że przekonali się, iż we wszystkich manifestacyach można było stwierdzić stanowczą a niechłonną wolę na- rodu czeskiego do dalszej walki. Zadna z- mów, jakie wygłoszono, nie brzmiała pesy- mistycznie, nie było słychać ani jednego słowa obawy. Tak można mówić tylko z- głębi przekonania, wspartych na prawie i sprawiedliwości. To też z radością można patrzeć w przyszłość. Niemienieckie narody Austrii nie lekają się niczego, nie- lich nie zatrzymają na drodze, na którą wsta- pili“.

Tymczasem zaczęła się „afery lipowa“. Tak nazywa Praga drobne zajścia, związa- ne z gromadzeniem się publiczności przed hotelem „Pod złotą gęsią“, gdzie pod bał- konem znajduje się drzewo lipowe. Z bał- konu tego wygłaszali goście słowiańscy, jak wiadomo, przemowy do zgromadzonej ludności praskiej. Powszechnie stało się życzeniem, aby lipę tę nazwać „lipą słowiańską“ i przystroić ją kwiatami na koszt gminy, tak, aby stała była udekorowana. Burmistrz Dr Groz przywrzekł przedstawie- stosowny wniosek w Radzie miejskiej, a tymczasem nakazał lipę ozdobić kwiatami. Drzewo było dotychczas otoczone kratą. W niedzielę zdjęto ją i umieszczono doko- ła kwitnące krzewy, oraz bukiety ze wstęga- mi biało-czerwonemi. Popołudniu zgroma- dziły się pod lipą grupy publiczności. Pol- icya je rozprzyszyła. Podobnie gromadzo- no się przed hotelem „Pod złotą gęsią“. I tam policya rozprzyszyła zebranych i aresztowa- ła jednego z obecnych, który w drodze na strażnicę policyjną zdołał się oswobodzić. Przyszło w czasie tego do zajść, policya a- resztowała pięć osób, między innymi żonę pewnego profesora.

Z pism wiedeńskich sceptycznie zacho- wuje się wobec „zaburzeń“ w Pradze so- cjalistyczna „Arbeiter Zeitung“. Przynosi ona doniesienie „Prager Tageblattu“ pod tytułem „Die hochverraeterischen Vorgaen- ge“, który ujęła w ironiczne cudzysłowy. Opis ten dziennika niemieckiego z Pragi brzmi:

„Kulturalne święto, jubileusz teatralnego wyrodziło się w manifestacye polityczne. Codziennie śpiewano „Hej Slovane“ z pod- łożonym tekstem, codziennie odbywały się

Chleb nie zawiera wcale domieszek kukur-
dżanej, jest piękny i smaczny. Obec kupować
może chleb netytko u piekarni, lecz i w każdej
restauracji, skoro ma kartę. W restauracjach
bez marki trudno dostać chleba, gdyż personel
restauracji za każdą porcję chleba wydawa-
niezmarki zapłacił mniej 20 hal. W takim razie
lepiej kupić sobie kartę na chleb. Na prymity-
wnej giełdzie, która odbywa się w niedzielę
w Urfahr (około Łanów) przed restauracją,
sprzedają chleb zęgarów, noży, obuwia i
piętosów, także karty na mleko i chleb. 33

RUDOLFA HERLICZKI W KRAKOWIE

